

PHẬT GIÁO với CÁCH MẠNG BẢN THÂN CON NGƯỜI

Đồng Minh

Xưa Đức Phật còn tại thế, Ngài thường thuyết pháp dạy đệ tử: “Hỡi các Tỷ Kheo, các người hãy tự mình thấp đước lên mà đi”.

Đạo Phật vì thế từ cơ bản sâu xa nhất của con đường đi tìm chân lý, phù hợp với tất cả mọi người. Vì đây là con đường mà khởi điểm cũng như cứu cánh đều bắt đầu và kết thúc ngay từ cuộc cách mạng bản thân con người. Đó là một giáo lý tự giác bắt nguồn từ quan sát của con người về bản thân và cuộc sống, để tìm ra những định luật phổ quát nhất của cuộc đời, trong ấy con người như một thể tính tương quan, có ý thức, sẽ tự giải phóng cho mình thoát khỏi những ràng buộc khổ đau của sinh, lão, bệnh, tử. Vì vậy Đức Phật mới nói: “Thắng muôn ngàn quân địch không bằng tự thắng mình. Tự thắng mình là chiến công oanh liệt nhất”.

Nhìn vấn đề từ cơ bản như vậy thì Phật Giáo không phải chủ trương “xuất thế gian” như đôi khi bị ngộ nhận, mà Đạo Phật lấy cuộc đời này làm phương thức cơ sở để giải thích hiện diện của con người và liên hệ của con người và thế giới trong tương quan của một định luật rất khoa học, đó là lý nhân quả và thập nhị nhân duyên. Đạo Phật vì thế hợp với mọi lứa tuổi và khởi sự tại lòng người, mà Đức Phật chỉ là bậc khai sáng, giải thích, truyền đạt cái tâm Phật ấy nơi mỗi chúng sinh. Mỗi khi có một chúng sinh khám phá được cái tâm Phật ấy nơi mình, bằng bất cứ con đường nào để đạt đến Phật quả thì đây có thể xem như là một pháp môn của Phật Giáo. Bởi vì Đức Phật đã dạy đến tám muôn bốn ngàn pháp môn và tùy theo trình độ khả năng tự giác mà con người có thể đạt thành như Đức Phật. Cho nên Đức Phật mới dạy: “Ta là Phật đã thành, tất cả chúng sanh là Phật sẽ thành”.

Như thế thì Đạo Phật rất gần gũi với con người, nhất là thanh niên. Bản chất của Phật Giáo trước hết là cách mạng cho bản thân. Đức Phật Thích Ca đã nêu tấm gương cách mạng ấy khi Ngài từ bỏ ngôi báu, từ bỏ phụ vương, từ bỏ vợ đẹp con ngoan, lầu đài, cung điện và giai cấp quý tộc của mình, để dẫn thân vào núi rừng tuyết lạnh miền Bắc Ấn Độ làm một vị tu sĩ để tìm đường giải thoát cho chúng sinh. Do đó cho đến nay, các

nhà nghiên cứu lịch sử Phật Giáo và cuộc đời Đức Phật đã thấy ý kiến cho rằng Đức Phật Thích Ca là đáng giá nhất của nhân loại. Trước Ngài không có ai và sau Ngài hiếm có được một ai.

Nhưng vì sao Đạo Phật lại cho rằng bản thân con người cần phải làm cho mình một cuộc cách mạng?

Nhìn vào thực tế xã hội, chúng ta luôn thấy cuộc đời có nhiều khía cạnh tương khắc lẫn nhau. Ác khắc với thiện, chân đối nghịch với ngụy, chưa kể cái thực tại trung hòa khác mà ác, thiện, chân, ngụy lẫn lộn với nhau. Sống giữa xã hội là chúng ta bị chìm ngập trong vòng tương khắc, đối nghịch hay lẫn lộn ấy, nên mình cần tự tìm ra ánh sáng cho cuộc đời mình, để từ đó hướng dẫn gia đình, bà con quyến thuộc, và rộng ra nữa là xã hội, quốc gia mình đi theo con đường mà mình cho đó là Chân, Thiện, Mỹ. Xã hội luôn ở trong mê của cảnh tham, sân, si gây ra đối nghịch, tương khắc. Ánh sáng của mọi người khi mới lớn lên và được đặt trước cuộc đời là làm sao tự bản thân mình thấy được điều thiện, điều mỹ, điều chân để làm tốt cho cuộc đời mình, gia đình mình, xã hội mình. Tùy theo lứa tuổi mà cuộc cách mạng bản thân ấy sử dụng phương tiện để tìm ra chân lý. Người lớn lên đứng vào cuộc đời được Đức Phật xem như đứng trong ngôi nhà đang cháy, như con thiêu thân lao vào ngọn lửa để tự hủy mình vì làm cho đó là ánh sáng mình cần phải nương theo. Trước đám cháy ấy mà họ đang mê lầm không nhận chân, chưa biết sinh, lão, bệnh, tử là khổ thì phải tùy hoàn cảnh và phương tiện mà tự cứu: chọn một con đường tốt để phục vụ, chọn một lý tưởng xã hội đẹp để theo, giúp người, cứu đời ở một số lãnh vực thường thấy trước mắt như bố thí, như giáo dục, như giúp đỡ người già yếu, hướng dẫn cô nhi, không đòi hỏi phải xả hết thân mạng, tài sản, nhưng đặt cơ sở cho người biết hy sinh thì giờ, sử dụng trí tuệ của mình vào việc lợi tha mà đối tượng là đồng bào mình, dân tộc mình, không lãng phí thời gian, không hưởng thụ vật chất, cũng là những phương tiện tự cứu. Đọc sách, tham khảo, dạy học và ngay cả thể dục thể thao cũng là những phương tiện tự cứu. Đức Phật trước khi xuất gia đã là một sinh viên giỏi, một võ sĩ xuất chúng và cũng